

CARTIER POPULAR POESIS

GEORGE TOPÎRCEANU

OPERA POETICĂ

GEORGE TOPÎRCEANU (1886, București – 1937, Iași), poet și prozator român. Studii la liceul “Matei Basarab”, apoi bursier la liceul “Sf. Sava” din București, unde-și trece bacalaureatul. În 1906 se înscrie la facultate, de unde se retrage, din cauza condițiilor materiale precare, ocupînd diverse slujbe mărunte. Debut literar în 1909, cu parodia *Răspunsul micilor funcționari*, în “Viața Românească”. La invitația lui G. Ibrăileanu, în 1911 se stabilește la Iași, devenind subsecretar de redacție la “Viața Românească”, de care își leagă existența și destinul literar. După Primul Război Mondial, redactează împreună cu Mihail Sadoveanu revista “Însemnări literare”. În 1920, este numit prim-redactor al “Vieții Românești”. În 1926 obține Premiul Național pentru Poezie, iar în 1936 este ales, la propunerea lui Mihail Sadoveanu, membru corespondent al Academiei Române.

“Originalitatea d-lui Topîrceanu stă într-o combinație fericită de sentiment și de spirit. Uneori aceste însușiri apar separat. Alteori sînt îmbinate, în diferite doze, în aceeași bucată.

Spiritul d-lui Topîrceanu, în poeziile lirice, este de obicei precauția pe care o ia sentimentul ca să se mascheze pe sine însuși. Lirismul, jenat de sine însuși și de teama de afișare în public, se persiflează administrîndu-și singur antidotul”.

G. IBRĂILEANU

CARTIER POPULAR POESIS

GEORGE TOPÎRCEANU

OPERA POETICĂ

CARTIER

CARTIER

Publicată de Editura CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 24 05 87, tel.: 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.

Tel./fax: 210 80 51. E-mail: codexcartier@gmail.com

*Cărțile CARTIER pot fi procurate în toate librăriile bune
din România și Republica Moldova.*

LIBRĂRIILE CARTIER

Casa Cărții, bd. Mircea cel Bătrân, nr. 9, Chișinău. Tel.: 34 64 61.

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel./fax: 24 10 00.

Librăria Vărul Shakespeare, str. Șciusev, nr. 113, Chișinău. Tel./fax: 23 21 22.

Prima ediție la Editura CARTIER a apărut în 2002

în colecția "Poesis", coordonată de Em. Galaicu-Păun.

Ediția a doua: 2006

Tipărită la Tipografia Centrală (nr. 1031)

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Topîrceanu, George

Opera poetică / George Topîrceanu; cop.: Vitalie Coroban. — Ed. a 2-a. —

Ch.: Cartier, 2006 (F.E.-P. "Tipogr. Centrală"). — 288 p. —

(Col. "Cartier Popular poesis" / coord. col.: Gheorghe Erizanu).

ISBN 978-9975-949-05-7

821.135.1-1

T76

ISBN 978-9975-949-05-7

RAPSODII DE PRIMĂVARĂ

I

Sus, prin crîngul adormit,
A trecut în taină mare,
De cu noapte, risipind
Șiruri de mărgăritare
Din panere de argint,
Stol bălai
De îngerăși
Cu alai
De toporași.
Primăvară, cui le dai?
Primăvară, cui le lași?

II

Se-nalță abur moale din grădină.
Pe jos, pornesc furnicile la drum.
Acoperișuri veștede-n lumină
Întind spre cer ogeacuri fără fum.

Pe lîngă garduri s-a zvîntat pămîntul
Și ies gîndacii-Domnului pe zid.

Ferestre amorțite se deschid
Să intre-n casă soarele și vîntul.

De prin balcoane
Și coridoare
Albe tulpane
Fîlfie-n soare.
Ies gospodinele
Iuți ca albinele,
Părul le flutură,
Toate dau zor.
Unele mătură,
Altele scutură
Colbul din pătură
Și din covor.

Un zarzăr mic, în mijlocul grădinii,
Și-a răsfirat crenguțele ca spinii
De frică să nu-i cadă la picioare,
Din creștet, vălul subțirel de floare.

Că s-a trezit așa de dimineață
Cu ramuri albe — și se poate spune
Că-i pentru-ntîia oară în viață
Cînd i se-ntîmplă-asemenea minune.

Un nor sihastru
Și-adună-n poală
Argintul tot.
Cerul e-albastru
Ca o petală
De miozot.

III

Soare crud în liliac,
Zbor subțire de gândac,
    Glasuri mici
    De rîndunici,
Viorele și urzici...
Primăvară, din ce rai,
Nevisat de pămînteni,
Vii cu mîndrul tău alai
Peste crînguri și poieni?
Pogorîță pe pămînt
În mătăsuri lungi de vînt,
Lași în urmă pe cîmpii,
    Galbeni vii
    De păpădii,
Bălți albastre și-nSORITE
De omăt topit abia,
Și pe dealuri mucezite
Arături de catifea.

Și pornești departe-n sus
După iarna ce s-a dus,
După trena-i de ninsori
Așternută pe colini...
Drumuri nalte de cocori,
Călăuzii cei străini,
Îți îndreaptă an cu an
Pasul tainic și te mint
Spre ținutul diafan
Al cîmpiilor de-argint.

Iar acolo te oprești
Și doar pasul tău ușor
În omăt strălucitor,
Lasă urme viorii
De conduri împăratești
Peste albele stihii...

Primăvară, unde ești?

CÂNTEC

Frumoasă ești, pădurea mea,
Cînd umbra-i încă rară
Și printre crengi adie-abia
Un vînt de primăvară...

Cînd de subt frunze moarte ies
În umbră viorele,
Iar eu străbat huceagul des
Cu gîndurile mele...

Cînd strălucesc subt roua grea
Cărări de soare pline,
Frumoasă ești, pădurea mea,
Și singură ca mine...

BALADA MORȚII

Cobora pe Topolog
Dintre munți, la vale...
Și la umbra unui stog
A căzut din cale.

În ce vară? În ce an?
Anii trec ca apa...
El era drumeț sărman
Muncitor cu sapa.

Oamenii l-au îngropat
Într-un loc aiurea,
Unde drumul către sat
Taie-n lung pădurea.

Și de-atunci, lângă mormînt,
Plopi cu frunză rară
S-au zbatut ușor în vînt,
Zile lungi de vară.

Soarele spre asfințit
Și-a urmat cărarea.
Zi cu zi l-au troienit
Vremea și uitarea.

Dimineața ca un fum
Urcă pe coline,

Zvon de glasuri dinspre drum
Pînă-n preajmă-i vine.

Peste vîrfuri lunecînd
În argint, condurii
Înfioară cînd și cînd
Liniștea pădurii...

Numai colo-ntr-un frunzar
Galben în lumină,
Stă pe-o creangă de arțar
Pasăre străină.

Stă și-așteaptă fără glas
Parcă — să măsoare
Cum se mută, ceas cu ceas,
Umbra după soare...

*

Astfel, tot mai neștiut
Spre adînc îl fură
Și-l îngroapă-n sînu-i mut
Veșnica Natură.

Vara trece; pe cărări
Frunza-n codru sună.
Trec cernite înserări,
Nopți adînci cu lună.

Iar cînd norii-nvăluiesc
Alba nopții Doamnă,
Peste groapa lui pornesc
Vînturi lungi de toamnă...

BALADA CĂLĂTORULUI

O, e-atît de bine cînd pe drumuri ninse
Întîlnești o casă cu lumini aprinse,
Un ogeac din care se ridică fum,
Cînd te prinde noaptea călător la drum!

Sania coboară clinul de pădure.
Fug în urma noastră luminișuri sure
Și-n singurătatea care ne petrece,
Peste vîrf de arbori, asfințitul rece,
Străbătînd podoaba crengilor subțiri,
Luminează-n aer bolți de trandafiri.

Dar amurgul palid a-nceput să scadă.
Noaptea, ca un abur, crește din zăpadă.
Se ivesc departe măguri de hotar,
Într-un loc se face drum pustiu de car
Și-o fîntînă strîmbă pe lumina zării
Pare că sporește liniștea-nserării...

Drum de vis! E clipa mutei agonii
Cînd alaiul Noptii zboară pe cîmpii,
Cînd singurătatea umbrele-și arată
Și departe-n șesuri Ziua alungată
Lîngă reci fruntarii alergarea-și curmă,
Cu ochi mari de spaimă să privească-n urmă,
Să-și adune-n locul unde-a-ncremenit
Peste sîni de gheață părul despletit.

Ca-ntr-o presimțire sufletul ți-e-ntins.
Unde ești? Îți pare că trăiești un vis...
Treci lăsînd în urmă, la răsپintii mute,
Umbre solitare și necunoscute,
Treci ducînd o parte din tristețea lor,
Un suspin, o rugă, un zadarnic dor.
Iar tîrziu, cînd taina dimprejur te cheamă
Și-ți strecoară-n suflet un fior de teamă,
Singur cu povara cugetului tău
Te cuprind deodată lungi păreri de rău
După-o fericire care întîrzie,
După cîte n-au fost, dar puteau să fie,
După cele duse pentru totdeauna...

Astfel, cu mirare, te trezești cînd luna
Luminează somnul unei lumi din basme
Iar omătul umple noaptea de fantasme.

.....
.....

O, e-atît de bine cînd pe drumuri ninse
Întîlnești o casă cu lumini aprinse,
Un ogeac din care se ridică fum,
Cînd te prinde noaptea călător la drum!

BALADA POPII DIN RUDENI

De la târg la Vadul Mare
Taie drumul prin poieni,
Legănându-se călare,
Popa Florea din Rudeni.

Și-n priveliștea bogată
Sus pe culme, jos pe drum,
Iarna palidă-și arată
Plăzmuirile de fum.

Somnul revărsat în fire,
Gerul sfânt al Bobotezii,
A-nchegat argint subțire
Peste faldurii zăpezii,
Și legînd în gheață stropii,
Bura care-n aer joacă,
A țesut pe barba popii
Fire lungi de promoroacă.

Bolta sură ca cenușa,
Codrii vineți — dorm adînc.
Sună numai căldărușa
Atîrnată de oblînc.

Bate Surul din potcoavă
Drum de iarnă, fără spor,
Calcă rar și cu zăbavă
Lunecușuri de pripor.

Și-n tăcerea care crește,
Adâncit ca-ntr-o visare,
Popa cînd și cînd șoptește
Legănîndu-se călare...
Scutură din treacăt salbe,
Reci podoabe care mint,
Surpă bolți de ramuri albe
Cu portaluri de argint.
Lîngă drum bătut de sănii
Unde malul stă să cadă,
Vede urme de dihăanii
Înstelate pe zăpadă.
Iar pe culmea unei creste,
Amețit de zare multă,
Strînge frîul fără veste
Și-mpietrit pe cal ascultă.

Nici o șoaptă... nici un ropot...
Numai din adîncuri sure,
Vine vuiet lung de clopot
Peste-ntinderi de pădure...

Lung îi sună în ureche,
Pe cînd el cu grijă scoate
Pîntecoasă ploscă veche
Din dăsaga de la spate.

Și cu plosca ridicată,
Zugrăvit pe cerul gol,
Popa capătă deodată
Măreție de simbol.

*

Colo-n vale, unde drumul
Taie luminișuri rare,
Printre plopi se vede fumul
Hanului din Vadul-Mare.

Calul, vesel, simte locul
Și s-abate scurt din cale, —
C-a-nvățat și dobotocul
Patima sfinției sale...

Iar hanğița iese-n ușă,
Bucuroasă de cîștig.
Ochii-i rîd spre căldărușă:
— Frig, părinte?
— Strașnic frig!

BALADA MUNȚILOR

I

S-au ivit pe rînd în soare,
Jos, la capătul potecii,
Turma albă de mioare,
Noatinele și berbecii.

Sunet de tălăngi se-ngîină.
Subt poiana din Fruntarii,

Zăbovește-n deal la stîină
Baciul Toma cu măgarii.

El se pleacă din cărare
Și tot leagă și dezleagă,
Cumpănește pe samare
O gospodărie-ntreagă:
Maldăr de tărhaturi grele
Cu dăsagi, căldări și pături,
Că de-abia pot sta subt ele
Doi măgari voinici alături.

Gata!... Baciul stă pe gînduri,
Peste frunte mîna-și duce.
Se ridică-n două rînduri
Și domol își face cruce.

Apoi cată lung spre creste
Și spre țarcurile goale...
Și convoiul, fără veste,
A pornit încet la vale.

*

Cerul și-a schimbat veșmîntul.
Ploaia parcă stă să-nceapă.
Printre brazi coboară vîntul
Ca un foșnet lung de apă.
Adîncit în gînduri multe
Baciul stă și nu-și dă seamă
C-a rămas în loc s-asculte...
După el, călcînd cu teamă,

Merg tăcuții lui prieteni
Prin sălbatice pripoare,
Pe subt poale verzi de cetini,
Pe potecă fără soare,
Ori străbat în pas alene
Luminișuri fără flori,
Singuratice poiene
Cu mesteceni visători...
Rar trezesc în a lor cale
Cîte-o piatră subt copită.
Iar cînd drumul se prăvale
Jos, la coastă povîrnită,
Calcă baciul ca pe gratii
Și-i strunește blînd cu gura:
— Căținel, feciorii tatii,
Ca să n-o pornim de-a dura!...

II

Astfel, turmă după turmă,
Pleacă toamna de la stîni,
De rămîn pustii în urmă
Munții singuri și bătrîni.

Astăzi ca și-odinioară,
Cît s-afundă-n vreme anii,
Ei văzură cum coboară
Pe cărări de plai ciobanii,
Cînd pe soare, cînd pe ploaie,
Vreme multă, fără număr,
Cu căciula lor de oaie
Și cu sarica pe umăr,

A' trecutului vii moaște
Peste care vremea crește, —
Culmea verde mi-i cunoaște,
Stînca sură mi-i iubește...

Iar în urma lor, pe sară,
Astăzi ca și alte dăți,
Lungă liniște coboară
Peste mari singurătăți.

Toamna cu-a ei albă frunte
Și cu galbenii-i conduri
A lăsat argint pe munte
Și rugină pe păduri.

La răspîntii crește stogul
De foi moarte de curînd.
Strigă-n vale Topologul,
Și-a lui larmă, cînd și cînd,
Ca o voce omenească
Pînă sus pe culmi tresare,
Preajma mută s-o trezească
Din senina ei visare.

Tot mai jos apoi se lasă
Poala norilor pe munte.
Vin din iarna-ntunecoasă
Zile lungi cu ploi mărunte.
Neguri dese-ncep să cadă,
Se tîrăsc în jos pe plai.

Pe păduri se strâng grămadă
Falduri albe de buhai.
Brazii stau în nemișcare,
Printre ramuri ploaia pică, —
Nici o creangă nu tresare,
Nici un zbor de păsărică.
Numai ferigele ude,
Putregaiul și bureții
Își trimet mirezme crude
În desimea groasă-a ceții.
Trunchiuri strîmbe, răsturnate,
Scorburile și buștenii
Cu-a lor cioturi, pe-nserate,
Umplu codrii de vedenii.

Sihla neagră se-nfioară.
Speriat, dintr-un hățiş,
Pui sfios de căprioară
A ieșit la luminiș...
Cu blănița zgribulită
Stă și-ascultă nemișcat...
Vremea pare-ncremenită...
Brazii fruntea și-au plecat,
Spăimîntați, ca pentru rugă:
Colo-n fundul curmăturii,
Dormitînd pe-o buturugă
S-a ivit Muma-Pădurii...
Dar nu-i nimeni să-i zărească
Trupul hîd și deșirat,
Fața galbenă de iască,
Nasul — ciot de brad uscat.

Nici nu vede, nici n-aude,
Doar își scutură pe-o mână
Părul ei de vreascuri ude,
Fruntea plină de țărână.
Și cum stă cu ceața-n spate
Istovită lângă trunchi,
Rădăcini și crengi uscate
Îi atîrnă pe genunchi.
Negurile-i sug puterea.
Ochii-i nemișcați și suri
Cheamă noaptea și tăcerea
Din adîncuri de păduri...

III

Și se duc pe nesimțite
Nopți pustii și zile reci,
Cum s-adună, putrezite,
Frunze moarte pe poteci.
Colo sus, culcat pe-o rîină,
Stă Negoiful mohorît
Cu-a lui negură bătrînă
Care-i ține de urît.
Fulgii-ncep apoi să cadă.
Firea-și doarme somnul ei
Amorțită subt zăpadă...

Iar tîrziu, la Sfîntu-Andrei,
Cînd cobori de la povarnă
Printre plopi subțiri și rari,
În senină zi de iarnă
Vezi departe munții mari

Cum își zugrăvesc în soare
Piscuri vinete spre cer,
Povîrnișuri sclipitoare,
Brazi împodobiți de ger,
Atîrnînd ca niște salbe
Pe grumajii lor de stînci,
Peste plaiurile albe
Și prăpăstiile-adînci.

PASTEL

Din asfințit, de peste munte,
Răsfrîngeri roșii de amurg
Se sfarmă-n licăriri mărunte
Și-n Dunărea umbrită curg.

Dar unda tulbure le-ngroapă
Cînd, subt răchitele din vale,
De-abia mai tremură pe apă
Ca niște coji de portocale.

Acolo jos, peste cununa
Întunecatului boschet,
Sclipește-n aer semiluna
Din vîrful unui minaret.

Și parcă zugrăvit anume,
Își culcă umbra pînă-n mal
Ostrovul izolat de lume
Ca un castel medieval.

El pare-o navă fermecată
Ce-a ancorat aici, subt munte,
Minune îndelung visată
De valul Dunării cărunte!

A așteptat în nopți senine
Strălucitoarea dimineață,
Cînd din adîncul apei line
S-a ridicat la suprafață

Ca o grădină plutitoare
Cu pomi și păsări împreună,
Cu florile-i ce rîd în soare
Și noaptea tremură subt lună.

RAPSODII DE VARĂ

I

Cine-ar putea să spună
Cîți secolii au trecut
De-o lună,
De cînd nu te-am văzut?...

Salcîmii plini de floare
Se uită lung spre sat,
    Și-n soare
Frunzișul legănat

Le-atîrnă ca o barbă...
Acolo mi-am găsit,
    În iarbă,
Refugiul favorit.

Acolo, ca-ntr-un templu,
De-atîtea dimineți
    Contemplu
O tufă de scaieți.

Pe cînd departe-n zare,
Mirat ca un copil,
    Răsare
Un astru inutil...

II

Iubito, fără tine
Începe-o nouă zi...
    Dar cine
Le poate socoti?

Că zilele-n restriște
Se-nalță și apun
    Ca niște
Baloane de săpun...

Cu mâinile subt tîmplă
Cum stau așa culcat,
Se-ntîmplă
Un fenomen ciudat:

Privirea mea distrată
Prin negre rămuriști
Mi-arată
Doi ochi adînci și triști

Și-n orice strop de rouă
Văd două brațe, mici
Ca două
Picioare de furnici.

Dar dacă o lăcustă
Din verdele talaz,
Robustă
Îmi sare pe obraz, —

Din ochii mei dispare
Mirajul interpus,
Pe care
L-am zugrăvit mai sus,

Și-n ochii mei deodată,
Ca-n alte dimineți,
S-arată
O tufă de scaieți...

III

Acum natura-ncepe
Cu tainicul ei glas
Din stepe
Să cînte-ncet pe nas.

Prin ierburile crude,
Subt cerul fără fund,
S-aude
Un bîziit profund

Și pînă la amiază
Pămîntul încropit
Vibrează
Adînc și liniștit.

Sunt gîze și gîngăanii
Ce sar și fac mereu
Mătăanii
Cînd trec prin dreptul meu,

Și-mpreunîndu-și zborul,
În ierburi își ascund
Amorul
Multiplu și fecund.

IV

Și-n vremea asta, oare,
Cînd eu visez mereu
La soare —
Ce face dorul meu?

Iubirea mea nebună,
De-abia trezită-n zori,
Adună
Mănunchiuri mari de flori.

Se-ntreabă — ce să facă?
Și fără pregeta,
Ea pleacă
Întins, la casa ta.

Și nici nu bagi de seamă
Cum pasu-i furișat
Cu teamă
S-apropie de pat,

Ci doar tresari deodată
Și parcă-ți pare rău.
Mirată,
Te uiți în jurul tău...

Iar ea-ntr-un suflet vine
Cu părul desfăcut
La mine,
Să-mi spuie ce-a făcut...

Așa, spre zarea largă,
Pe zi de-atâtea ori
Aleargă
Pe drumuri lungi de flori.

V

Tîrziu, cînd peste lanuri
Coboară spre cîmpii
    Noianuri
De umbre argintii;

Cînd luminosul crainic,
Luceafărul stingher
    Și tainic
S-aprinde iar pe cer

Și cu lumină nouă
Sclipește ca un strop
    De rouă
Pe vîrful unui plop,

Iubirea mea fugară
De-abia s-a liniștit,
    Și-afară,
Ca un copil trudit,

Pe-un maldăr de sulfine,
Cu cel din urmă gînd
    La tine,
Adoarme suspinînd.